

KAKOVOST V VISOKEM ŠOLSTVU IN PRIHODNOST

BRANKO ŠKAFAR

Ekonomska šola Murska Sobota, Murska Sobota, Slovenija.
E-pošta: branko.skafar@siol.net.

Sprejeto

5. 10. 2022

Izdano

18. 8. 2023

Ključne besede:

kakovost,
visoko šolstvo,
prihodnost,
NAKVIS,
modeli odličnosti

DOPISNI AVTOR

branko.skafar@siol.net.

Povzetek Zagotavljanje kakovosti predstavlja temeljni element uspešnega delovanja visokega šolstva. V nalogi je, s pomočjo strokovne literature, predstavljeno stanje zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu v Sloveniji. Prav tako je na osnovi strokovne literature podana usmeritev zagotavljanja kakovosti visokega šolstva, v Sloveniji in širše, v prihodnosti.

1 Uvod

Namen članka je proučiti, s pomočjo strokovne literature, stanje področju zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu Sloveniji.

Cilj članka je s pomočjo strokovne literature in izkušenj, podati usmeritve zagotavljanja kakovosti v visoke šolstvu v prihodnje.

Uporabljene metode dela so metoda povzemanja, primerjalna metoda, študij literature.

2 Zgotavljanje kakovosti v visokem šolstvu

Definicij o zagotavljanju kakovosti je več. Kakovost v organizacijah lahko definiramo kot izpolnjevanje pričakovanj. In to vseh, ki so kakorkoli povezani z organizacijo. Torej vseh deležnikov organizacije.

Definirajmo še nekatere pojme v visokem šolstvu:

Kakovost izobraževanja – izpolnjevanje potreb in pričakovanj udeležencev v procesih izobraževanja.

Udeleženci v procesih izobraževanja – študenti, strokovni delavci (predavatelji, inštruktorji, knjižničarji) strokovni sodelavci (laboranti), drugi delavci (tehnični, upravni) zaposleni na šoli, delodajalci, lokalne skupnosti, širša družbena skupnost in drugi zainteresirani.

Sistem vodenja kakovosti – aktivnosti načrtovanja, izvajanja, nadzorovanja – vrednotenja in izboljševanja, ki omogočajo kakovost izobraževanja.

Storitev izobraževanja – učna priložnost; izvajanje izobraževalnega programa, razvoj izobraževalnih programov, vodenje in sodelovanje v projektih s čimer je študentom ponujena možnost za pridobivanje kompetenc – znanj, spretnosti in sposobnosti za zaposlitev ali nadaljevanje izobraževanja.

Rezultat storitve izobraževanja – celota vseh pridobljenih kompetenc – znanj, spretnosti in razvitih sposobnosti študentov za uspešno zaposlitev in zadovoljstvo vseh udeležencev v procesih izobraževanja (Škafar, 2022, 11-12)

Iz navedenega izhaja, da pri izpolnjevanju kakovosti morajo biti zadovoljni delodajalci, študenti in tudi ostali. V kolikor se osredotočimo (ob predpostavki upoštevanja zakonodaje) na študente in delodajalce mora visoko šolstvo izpolnjevati ta pričakovanja. Seveda ta pričakovanja je potrebno poznati in jih upoštevati sproti in stalno.

3 Stanje zagotavljanja kakovosti v visokem šolstvu v Sloveniji

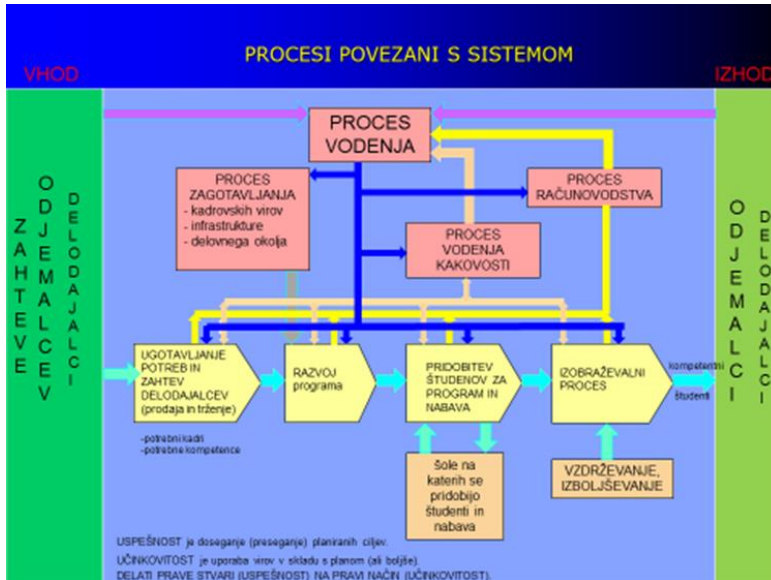
Ko govorimo o kakovosti imamo vsekakor, na vseh področjih delovanja v mislih PDCA krog in stalne izboljšave. Visoko šolstvo v Sloveniji te zahteve različno uresničuje. Skrb, da to deluje je v na NAKVIS-u.

V visokem šolstvu bi lahko delovanje po naslednjih skicah (predlog, ideja - nastalo v okviru višjih strokovnih šol):

Slika 1: Sistem vodenja kakovosti

Vir: Škafar, 2022

Slika 2: Procesi povezani s sistemom

Vir: Škafar, 2022

Iz predstavljenega izhaja, da so na eni strani zahteve študenti in delodajalci katerih zahteve bi morale biti izpolnjene (druga slika, desna stran).

4 NAKVIS – Nacionalna agencija za kakovost v visokem šolstvu

V Sloveniji za zagotavljanje kakovosti skrbi Nacionalna agencija za kakovost v visokem šolstvu.

Poslanstvo agencije (NAKVIS, 2020), je, da skrbi za primerljivost in mednarodno prepoznavnost slovenskega visokošolskega prostora ter se zavzema za nenehno izboljševanje njegove kakovosti. Deluje vsebinsko in formalno odgovorno, strokovno in neodvisno ter svetovalno do vseh deležnikov v terciarnem izobraževanju v skladu z evropskimi in svetovnimi smermi razvoja.

Agencija z aktivnim udejstvovanjem pri izvedbi procesov na področju zagotavljanja in izboljševanja kakovosti v visokem šolstvu spreminja nacionalni in mednarodni visokošolski prostor.

Kakovostno visoko šolstvo je temelj vsake sodobne družbe, zato so se v devetdesetih letih prejšnjega stoletja države, podpisnice bolonjske deklaracije, obvezale, da bo prizadevanje za izboljševanje in zagotavljanje kakovosti visokošolskih zavodov, višjih strokovnih šol in študijskih programov njihova stalna naloga. Govorimo o evropski dimenziji sistema kakovosti v visokem in višjem šolstvu, ki pomeni:

- samoevalvacijo in akreditacijo oziroma zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov, njihovih študijskih programov in višjih strokovnih šol z obveznim obiskom skupine neodvisnih zunanjih strokovnjakov, ki presoja izpolnjevanje predpisanih standardov kakovosti. Za zunanje evalvacije in akreditacije so odgovorne regionalne ali nacionalne neodvisne institucije (agencije).

Nacionalna agencija Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu je začela delovati leta 2010, ko je prevzela naloge, ki jih je pred njo opravljal Svet Republike Slovenije za visoko šolstvo. Akreditacije v visokem in višjem šolstvu, katerih obvezni del je neodvisna zunanja presoja kakovosti, se namreč v Sloveniji v taki ali drugačni obliki opravljajo že od leta 1994.

Ustanovitev agencije je pomenila odločilen korak k priznavanju in prepoznavanju pomena neodvisnega presojanja kakovosti v visokem in višjem šolstvu ter odločanja o akreditacijah in mnenjih o doseganju standardov kakovosti. S svojim delom se je po nekaj letih dodobra uveljavila v mednarodnem prostoru in dosegla polno mednarodno priznanje z vpisom v evropski register agencij (EQAR) leta 2013 in včlanitvijo v evropsko mrežo agencij za zagotavljanje kakovosti v visokem šolstvu (ENQA) leta 2015.

V zadnjih letih se je zunanje presojanje kakovosti visokega in višjega šolstva nenehno razvijalo in deloma spreminjalo, tako doma kot v mednarodnem prostoru. Maja leta 2015 so bili v Erevanu sprejeti novi evropski standardi in smernice za zagotavljanje kakovosti v evropskem visokošolskem prostoru, konec leta 2016 se je doma s sodelovanjem agencije spremenil zakon o visokem šolstvu, ki daje večjo avtonomijo visokošolskim zavodom pri presoji kakovosti študijskih programov, saj se odpravlja podaljševanje njihovih akreditacij, ki so bile v pristojnosti agencije. Na drugi strani je poudarjeno razvojno in svetovalno delo agencije, ki ga omogočajo tudi v takšno delo usmerjene vzorčne evalvacije študijskih programov.

V letih od 2017 do 2020 se je agencija posvetila izboljšanju strokovnega in razvojnega dela, krepitvi kulture kakovosti, svoje neodvisnosti in avtoritete, prenovi predpisov, informatizaciji ter reorganizaciji.

V sodelovanju z zunanjimi deležniki je sprejela nova merila in različne predpise, v katerih je upoštevala tako zakonske novosti kot prenovljene evropske standarde. Temeljiti spremembi meril za akreditacijo leta 2017 so sledile dopolnitve v letih 2019 in 2020. V tem obdobju je prenovila merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol (2018), merila za strokovnjake (2018), merila za prehode med študijskimi programi (2019) in merila za njihovo kreditno vrednotenje (2019). Zaradi prilagoditve okoliščinam pandemije je za omejeno obdobje prilagodila tudi minimalne standarde za izvolitev v nazive (2020).

Sektorji agencije opravljajo vse naloge na temeljnih področjih njenega delovanja, kar pomeni, da oblikujejo predloge meril in drugih predpisov, vodijo akreditacijske in evalvacijske postopke, posodabljaajo informacijski sistem agencije, izdelujejo analize in smernice v podporo sistemom in presoji kakovosti, spletajo mrežo mednarodnih povezav, skrbijo za preglednost dela in komunikacijo z deležniki, pripravljajo gradiva za odločanje sveta agencije in za pritožbeno komisijo. Ena od temeljnih dejavnosti je tudi stalno mednarodno sodelovanje s sorodnimi agencijami in zvezami agencij ter razvojno in svetovalno delo.

Natančnejši pregled nalog, povezanih z zunanjim presojanjem kakovosti visokega in višjega šolstva po sektorjih:

- merila in drugi predpisi s področja kakovosti;
- akreditacije in evalvacije;
- spremembe študijskih programov;
- sodelovanje z deležniki (zavodi/šolami, strokovnjaki);
- vodenje in posodabljanje evidenc (o akreditacijah, evalvacijah, spremembah, VTI ...);
- arhiviranje vlog in drugih dokumentov.

Spremembe predpisov je podprla z usposabljanji, posveti, razlago meril za akreditacijo, prenovo poslovnika kakovosti, smernicami za evalvacijo na daljavo in priporočili za delo v izrednih razmerah v času pandemije. Agencija zaključuje vzpostavitev celovitega informacijskega sistema (eNakvis).

NAKVIS za uresničevanje svojega poslanstva ima izdelana MERILA za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS 44/21)

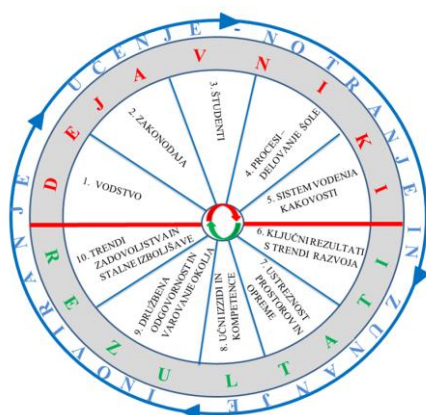
Merila imajo splošne določbe, standarde kakovosti ter vloge, akreditacijski in evalvacijski postopki ter odločanje. Če se osredotočimo na standarde kakovosti so ti vezani na delovanje visokošolskega zavoda, kadre, študente, materialne razmere ter zagotavljanje in izboljševanje kakovosti. Vsekakor merila zahtevajo delujoči in zaprti PDCA krog ter stalne izboljšave.

4.1 Modeli odličnosti v visokem šolstvu

Visoko šolstvo lahko (neobvezno) uporablja za zagotavljanje kakovosti tudi modele odličnosti.

Tak model predstavlja evropski model poslovne odličnosti EFQM ali slovenski PRSPO (Priznanje RS za poslovno odličnost). Žal se tega visoko šolstvo premalo poslužuje.

V višjih strokovnih šolah je nastal naslednji model odličnosti po katerem so vsako leto naredi razpis. Tudi tega modela (predstavljen na sliki spodaj) se premalo poslužuje.

Slika 3: Model odličnosti

Vir: Škafar, 2022

4.2 Nacionalni program visokega šolstva 2021 – 2030

V Nacionalnem programu visokega šolstva 2021 - 2030 (<http://www.gov.si> . predlogiNPVS2021-30) je zapisano:

Slovensko visoko šolstvo bo ustvarilo pogoje in se znalo odzvati na pospešeno dinamiko sprememb razvoja družbe in izzivov iz okolja, ob upoštevanju svobode znanstvenega in umetniškega ustvarjanja ter potreb skladnega regionalnega razvoja Slovenije. Odlikovali ga bodo: inovativnost, pedagoška, raziskovalna in umetniška odličnost, naraščajoča kakovost v mednarodnem merilu, stimulatívni delovni in študijski pogoji, visoki standardi akademske kulture in etike, odzivnost na sedanje in prihodnje potrebe gospodarstva in negospodarstva, spoštovanje institucionalne avtonomije, družbena odgovornost, integriteta in zaupanje, enakost in nediskriminatornost, dostojanstvo, pravičnost in vključevalnost. Hkrati bo na strateški ravni vzdrževalo ekosistemsko raznolikost s poglobljeno pluralizacijo disciplin, ki jih bo sproti usklajevalo z drugimi strategijami in sistemi, kot so strategija pametne specializacije, zelen prehod v krožno gospodarstvo in odprte inovacije.

Visokošolski sistem bo imel vzpostavljeno visoko raven sodelovanja med vsemi deležniki v visokem šolstvu in uveljavljal smelo strateško zastavljen, a postopno izvajan razvoj. Pri tem bo zagotavljal vključenost celotne nacionalne visokošolske skupnosti ter družbe kot take ali njenih delov (socialna in regijska vključenost v akademski proces) kakor tudi robnih disciplin, raziskovalnih ter ustvarjalnih zamisli, tematik, konceptov in estetik.

Visoko šolstvo bo še naprej javno dobro in javna odgovornost, ki se zagotavlja z jasnimi zakonodajnimi pravili in nadzorom nad njihovim spoštovanjem ter z zadostnim financiranjem iz javnih sredstev, da se prepreči prenašanje finančnega bremena na študente.

Uveljavljena bo sodobna, mednarodno primerljiva razvojno naravnana zakonodaja, ki bo enotno urejala izvajanje in financiranje izobraževalne, raziskovalne in umetniške dejavnosti v visokem šolstvu, zagotavljala stimulatívno delovno okolje za vse, ki delajo na področju izvajanja visokošolskega izobraževalnega, raziskovalnega in umetniškega dela ter opredeljevala načine in oblike prenosa znanja v okolje z namenom omogočiti univerzam in samostojnim visokošolskim zavodom, da v največji možni meri izvajajo svoje poslanstvo in prispevajo k uspešnejšemu razvoju

družbe kot celote. Zakon bo mednarodno primerljivo urejal pavšalno (lump sum) financiranje univerz in samostojnih visokošolskih zavodov z določitvijo vseh ključnih mehanizmov in instrumentov, ki so s tem povezani. Zakon bo določil tudi lump sum za financiranje osnovne in raziskovalne infrastrukture.

Visoko šolstvo bo dosegalo mednarodno primerljivo visoko kakovost in odličnost nad evropskim povprečjem pri vseh standardnih kazalnikih. Bo široko dostopno, mednarodno vpeto, imelo bo razvite instrumente internacionalizacije v slovenskem prostoru ter študijske programe, ki se bodo izvajali tudi v tujem jeziku. Slovenija bo imela postavljene zakonske okvire, ki bodo omogočali visokošolskim zavodom vzpostavitev mehanizmov in instrumentov za zagotavljanje kakovosti, le-ti pa bodo osnova za mednarodno vpeto in primerljivo izvajanje na stroko, raziskovanje oziroma umetniško delo oprtega in na študenta osredinjenega izobraževanja, temeljnega raziskovanja in prenosa znanja v okolje, v skladu z lokalnim, nacionalnim in globalnim poslanstvom visokega šolstva.

Stopnja internacionalizacije slovenskega visokošolskega sistema bo primerljiva z najboljšimi evropskimi univerzami. Vzpostavljeni bodo mehanizmi za kroženje možganov in trajna skrb za razvoj slovenskega jezika ter strokovnega izrazoslovja v visokem šolstvu in znanosti. S spremenjeno zakonodajno ureditvijo bo vzpostavljeno prilagodljivo in odzivno slovensko visokošolsko okolje, ki bo omogočalo privlačne pogoje za študij in delo za namene internacionalizacije izobraževanja, raziskovanja in umetnosti ter pridobivanja visokokvalificiranega kadra iz tujine.

Visoko šolstvo bo sledilo in sooblikovalo trende digitalne preobrazbe na področjih poučevanja, učenja, raziskovanja in inoviranja, kar bo pomembno vplivalo na delovanje visokošolskih ustanov.

Iz zapisanega sklepamo, da bo visoko šolstvo v Sloveniji izpolnjevalo zahteve deležnikov in sledilo visokemu šolstvu mednarodnega okolja. Vsekakor obetajoče in potrebno. V katero smer pa bo šlo visoko šolstvo, da bo izpolnjevalo zahteve deležnikov?

5 Visoko šolstvo v prihodnje

5.1 Izzivi izobraževanja v družbi prihodnostim

Področji izobraževanja in raziskovanja bosta v družbi prihodnosti odločilno vplivali na razvoj posameznika in družbe, zato morata biti center načrtovanja politik tudi na drugih področjih življenja. Ne moreta biti samo eden od sektorjev. To pa zahteva tudi, da se področji odpreta.

Če predstavljata edukacija in raziskovanje središče razvoja družbe, pomembnih vprašanj ni mogoče reševati le znotraj okvirov teh področij.

Prihodnost bo verjetno prinesla še večjo raznolikost in fleksibilnost in s tem tudi večjo kompleksnost izobraževanja. Eden od pomembnih izzivov družbe prihodnosti zato bo, kako zagotoviti dostopnost in udeležbo v različnih oblikah izobraževanja (eno od takih vprašanj se že kaže na področju vseživljenjskega učenja, kjer podatki kažejo, da se nadalje izobražujejo predvsem tisti, ki že imajo razmeroma visoko izobrazbo).

Pomembno je krepiti povezanost področij izobraževanja, raziskovanja in inovacij. Toda brez vključevanja mehanizmov, ki bodo zagotavljali možnost vključevanja v ta trikotnik (socialnih mehanizmov, zagotavljanja dostopnosti do vseh oblik izobraževanja), se lahko zgodi izključevanje velikega dela potencialov. Očitno je samo s povezovanjem in skupnim učinkovanjem različnih družbenih področij mogoče doseči učinkovitost in pravičnost. Postavljanje izobraževanja in raziskovanja v središče razvoja zaostruje nujnost povezovanja in skupnega učinkovanja različnih sektorjev. Prav zato ni mogoče govoriti o trikotniku, ker preveč poudarja zaprtost znotraj treh posameznih področij. Morda bi bilo bolje govoriti o koncentričnem krogu, ki se lahko širi, ali omreži. Zdi se, da dinamika družbe prihodnosti ne bo več dopuščala grajenja univerzumov specialistov, temveč bo morala najti ravnotežje med odprtostjo in jasno ciljno usmerjenostjo.

Cilji kakovosti, dostopnosti, odprtosti, dobivajo v družbi prihodnosti povsem nove obraze, nove vsebine. Oblike neenakosti bodo mnogo bolj prikrite, zato bo treba oblikovati bolj subtilne mehanizme za njihovo odkrivanje in doseganje teh ciljev.

Kazalniki razvoja izobraževanja bodo morali biti ravno zaradi kompleksnosti družbe prihodnosti določeni bolj kvalitativno. Ali je mogoče pričakovati, da bo v družbi, temelječi na ustvarjalnosti in inovativnosti eden od kazalnikov merjenja kakovosti izobraževanja tudi spodbujanje ustvarjalnosti in inovativnosti? Šola v družbi prihodnosti ne more uspešno uresničevati svojih funkcij (tudi na področju odpravljanja družbene neenakosti, multikulturalizma), če ostaja samo prostor za posredovanje znanja in ne tudi prostor za ustvarjanje novega. Ustvarjalnost in inovacije sta perspektivi prihodnje družbe. Sistem izobraževanja mora uveljaviti pedagoške principe in organizacijske oblike dela, s katerimi bosta spodbujanje ustvarjalnosti in razvoj kompetenc umeščena v središče izobraževalnega dela. Samo tako lahko šola doseže motiviranost in zavzetost učencev za osvajanje novega znanja.

Tudi z vidika pravičnosti bo še naprej pomembno, da ima formalno izobraževanje značaj središčne osi. Vendar pa je več kot očitno, da ohranjanje klasičnih, tradicionalnih načinov dela prispeva le k utrjevanju družbene neenakosti. Nujno je krepiti razvoj didaktike, ki bo ustrezala izzivom prihodnosti (prenos iz znanstvenega jezika v šolski jezik), demokratizirati šolsko prakso (npr. z razvijanjem etike udeležnosti, krepitvijo moči udeležencev pedagoškega procesa) ter razviti ukrepe in mehanizme, ki bodo zagotavljali priložnosti različnim družbenim skupinam.

5.2 Smernice hibridnega pristopa v terciarnem izobraževanju (NAKVIS, 2022)

Svet Nacionalne agencije Republike Slovenije za kakovost v visokem šolstvu (svet agencije) je v sodelovanju z domačimi in tujimi strokovnjaki s področja inovativnih pristopov učenja in poučevanja v oddaljenem načinu pripravil in na svoji 178. dopisni seji, ki je trajala od 8. do 12. 7. 2022, sprejel Smernice hibridnega pristopa v visokošolskem in višješolskem izobraževanju (v nadaljevanju: smernice). Smernice so samostojen dokument, ki dopolnjuje akte sveta agencije (predvsem Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov, Merila za zunanjo evalvacijo višjih strokovnih šol) ter druge sprejete dokumente (Vodnik po zunanjih presojah) in so namenjene opredelitvi razmer in pogojev za organizacijo ter izvedbo študijskega/izobraževalnega procesa na visokošolskih zavodih in višjih strokovnih šolah (v nadaljevanju: zavod/šola), ter izboljšanju notranjih sistemov kakovosti. Vsebinsko smernice izhajajo iz izkušenj in potreb, ki so bile prepoznane ob prehodu na urgentni način učenja in poučevanja v času

pandemije covid-19, hkrati pa želijo načrtovati smer razvoja hibridnega in kombiniranega izobraževanja tudi z uporabo naprednih tehnoloških rešitev in za prihodnje.

V času urgentnega načina je večina zavodov/šol poiskala tehnološke rešitve v videokonferenčnih platformah (Zoom, MS Teams), ki primarno niso bile namenjene izobraževanju, temveč so komunikacijsko oziroma videokonferenčno orodje z dodatnimi funkcionalnostmi (chat, whiteboard, library, calls, breakout rooms itd.), ki širijo uporabniško izkušnjo »sestankov« v oddaljenem dostopu.

Smernice opredeljujejo nabor prilagoditev ter izpostavljajo poudarke, ki so pomembni za ustvarjanje bolj prilagojenega in privlačnejšega študijskega okolja, združujejo odgovornost v konceptih kakovosti in inovativnost v poučevanju (prilagojena visokošolska didaktika) in učenju z uporabo najnaprednejših tehnoloških rešitev, ohranjajo vlogo visokošolskih učiteljev kot temelja poučevanja ter spodbujajo na študenta osredinjeno izobraževanje, hkrati pa temeljijo na konceptih pravičnosti, inkluzije, odgovornosti, strokovnosti in inovativnosti.

Smernice so namenjene zavodom/šolam, študentom ter strokovnjakom agencije, ki sodelujejo v akreditacijskih in evalvacijskih postopkih zavodov/šol in študijskih programov.

5.3 Konferenca Unesco WHEC2022 (Barcelona, 18-20 maj 2022)

Cilj konference Unesco WHEC2022 je bil opustitev tradicionalnih modelov visokošolskega izobraževanja in spodbujanja novih, inovativnih, ustvarjalnih in vizionarskih zasnov, ki ne le ustrezajo trenutnim svetovnim agendam za trajnostni razvoj, temveč tudi utirajo pot prihodnji učni skupnosti, ki bo odgovarjala vsem in vključevala vse udeležence vseživljenjskega učenja.

Konferenca je združila deležnike, da skupaj opredelijo in pripravijo načrt za novo obdobje visokošolskih sistemov in ustanov. Ta načrt bo upošteval izzive, s katerimi se človeštvo spoprijema zaradi različnih kriz, s poudarkom na svetovni krizi, ki jo je povzročila bolezen COVID-19. Poleg tega je treba predvideti družbeno vlogo visokega šolstva po prihodnjem desetletju in se nanjo pripraviti s pomočjo novih smernic(<https://www.gov.si/novice/2022-05-20-preoblikovanje-vloge-in-polozaja-visokega-solstva-za-trajnostno-prihodnost/>).

5.4 In kakšno bo visoko šolstvo v prihodnosti?

Če danes prevladuje klasičen način delovanja visokega šolstva, to je izvajanje izobraževanja v predavalnicah, pa že lahko prepoznano dobre prakse študija na daljavo, ki je velikokrat prijaznejši do študentov (fleksibilen, ogled predavanj, časovno ustrezen...). S tujine prihaja tudi primer dobrih praks hibridnega izobraževanja (v predavalnici in istočasno na daljavo). Smernice za Slovenijo je pripravila Nacionalna agencija za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS).

Če odgovorimo na zgornje vprašanje bo visoko šolstvo moralo upoštevati vse deležnike in se temu prilagajati ter izboljševati. Ali bo to izobraževanje samo na daljavo, hibridno, dualno ali tako kot poznamo danes, je že drugo vprašanje. Trenutno se premika v smeri uporabe sodobne tehnologije. To pa lahko pomeni, da bo več izobraževanja z uporabo sodobne tehnologije in tesno povezano s trajnostnim razvojem.

6 Sklep

Visoko šolstvo uresničuje svoje poslanstvo in s pomočjo Nacionalne agencije za kakovost v visokem šolstvu (NAKVIS) dosega, s pomočjo meril, standarde kakovosti. V prihodnosti bodo visokošolski zavodi morali dosledno upoštevati zahteve svojih deležnikov in uporabljati sodobno tehnologijo, ki vse intenzivneje trka na vrata. Glede vsebina pa bo nujno upoštevati vse segmente trajnostnega razvoja.

Literatura

- Barle, A. in Trunk Širca, N., Pomen izobraževanja v družbi prihodnosti <https://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-080-2/023-035.pdf> <https://www.fm-kp.si/zalozba/ISBN/978-961-266-080-2/023-035.pdf> (4. 10. 2022)
- Konferenca Unesco WHEC2022 <https://www.gov.si/novice/2022-05-20-preoblikovanje-vloge-in-polozaja-visokega-solstva-za-trajnostno-prihodnost/>
- Merila za akreditacijo in zunanjo evalvacijo visokošolskih zavodov in študijskih programov (Uradni list RS 44/21)
- Nacionalni program visokega šolstva 2021–2030 upošteva Izhodišča za pripravo Nacionalnega programa visokega šolstva 2021 – 2030, ki jih je sprejel Svet RS za visoko šolstvo na svoji 5. seji dne 2. 4. 2021 ter smernice dokumentov, kot so: Ustava RS, Magna Charta Universitatum Bolonja 1988, Bolonjski proces – Rimski deklaracija 2020 (<http://www.ehea.info/page-ministerial-declarations-and-communications>), EUA – Evropske univerze 2030 (Universities

- without walls - A vision for 2030, February 2021). <http://www.gov.si/predlogiNPVS2021-30>, 4. 10. 2022
- Nakvis, Smernice hibridnega pristopa v terciarnem izobraževanju (2022) <https://www.nakvis.si/wp-content/uploads/2022/09/Smernice-hibridnega-pristopa-v-terciarnem-izobrazevanju-zadnja-cistopis.pdf> (4. 10. 2022)
- OECD. Trends shaping education. Pariz: oe cd.2008.
- OECD. Higher education to 2030. Zvezek 2, Globalisation. Pariz: 2009.
- oecd.
- Škafar, B., 2022, Kakovost v VŠŠ 2008 - 2021, Murska Sobota, Ekonomska šola Murska Sobota, VŠŠ, 2022
- Zbornik razprav, Letno poročilo NAKVIS 2019, Deseta obletnica NAKVIS, Ljubljana, 2020